TIESAS SPRIEDUMS (pirmā palāta)

2010. gada 4. marts*

Lieta C-38/06

par prasību sakarā ar valsts pienākumu neizpildi atbilstoši EKL 226. pantam, ko 2006. gada 24. janvārī cēla

**Eiropas Komisija**, ko pārstāv G. Vilmss [*G. Wilms*] un M. Afonso [*M. Afonso*], pārstāvji, kas norādīja adresi Luksemburgā,

prasītāja,

pret

**Portugāles Republiku**, ko pārstāv L. Inešs Fernandišs [*L. Inez Fernandes*], A. Seisa Nevišs [*Â. Seiça Neves*] un Ž. Gomišs [*J. Gomes*] kā arī K. Gerra Santoša [*C. Guerra Santos*], pārstāvji,

atbildētāja,

* Tiesvedības valoda — portugāļu.

ko atbalsta

**Dānijas Karaliste**, ko pārstāv J. Molde [*J. Molde*], pārstāvis,

**Grieķijas Republika**, ko pārstāv E. M. Mamuna [*E.-M. Mamouna*] un K. Boskovits [*K. Boskovits*], pārstāvji, kas norādīja adresi Luksemburgā,

**Itālijas Republika**, ko pārstāv I. Bruni [*I. Bruni*], pārstāve, kurai palīdz Dž. De Bellis [*G. De Bellis*], *avvocato dello Stato*, kas norādīja adresi Luksemburgā,

**Somijas Republika**, ko pārstāv A. Gimareša-Purokoski [*A. Guimaraes-Purokoski*], pārstāve,

personas, kas iestājušās lietā.

TIESA (pirmā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs A. Ticano [*A. Tizzano*], tiesneši E. Levits, E. Borgs Bartets [*A. Borg Barthet*] (referents), M. Ilešičs [*M. Ilešič*] un M. Safjans [*M. Safjan*],

ģenerāladvokāte J. Kokote [*J. Kokott*],
sekretāre M. Ferreira [*M. Ferreira*], galvenā administratore,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2010. gada 13. janvāra tiesas sēdi,

ņemot vērā pēc ģenerāladvokātes uzklausīšanas pieņemto lēmumu izskatīt lietu bez ģenerāladvokāta secinājumiem,

pasludina šo spriedumu.

## Spriedums

1 Ar savu prasības pieteikumu Eiropas Kopienu Komisija lūdz Tiesu konstatēt, ka, atsakoties aprēķināt un nodot Komisijas rīcībā pašu resursus, kas maksājami sakarā ar militārā aprīkojuma un vienīgi militārām vajadzībām paredzētu preču importu laikposmā no 1998. gada 1. janvāra līdz 2002. gada 31. decembrim ieskaitot, kā arī atsakoties maksāt atbilstošos nokavējuma procentus, Portugāles Republika nav izpildījusi pienākumus, kas paredzēti Padomes 1989. gada 29. maija Regulas (EEK, Euratom) Nr. 1552/89 par Lēmuma 88/376/EEK, Euratom par Kopienu pašu resursu sistēmu piemērošanu (OV L 155, 1. lpp.), kas grozīta ar Padomes 1996. gada 8. jūlija Regulu (Euratom, EK) Nr. 1355/96 (OV L 175, 3. lpp.; turpmāk tekstā — "Regula Nr. 1552/89"), 2. un 9.–11. pantā paredzētos pienākumus laikposmā no 1998. gada 1. janvāra līdz 2000. gada 30. maijam ieskaitot, kā arī no 2000. gada 31. maija — tajos pašos Padomes 2000. gada 22. maija Regulas (EK, Euratom) Nr. 1150/2000, ar ko īsteno Lēmumu 94/728/EK, Euratom par Kopienu pašu resursu sistēmu (OV L 130, 1. lpp.), pantos paredzētos pienākumus.

**Atbilstošās tiesību normas**

2 Padomes 1988. gada 24. jūnija Lēmuma 88/376/EEK, Euratom par Kopienu pašu resursu sistēmu (OV L 185, 24. lpp.) un Padomes 1994. gada 31. oktobra Lēmuma 94/728/EK, Euratom par Kopienu pašu resursu sistēmu (OV L 293, 9. lpp.) 2. panta 1. punktā ir paredzēts:

"[Kopienu] budžetā iekļaujamos pašu resursus veido šādi ieņēmumi:

[..]

b) Kopīgā muitas tarifa nodevas un citas nodevas, ko Kopienu iestādes noteikušas vai paredz noteikt attiecībā uz tirdzniecību ar trešām valstīm, un muitas nodokļi par precēm, uz kurām attiecas Eiropas Ogļu un tērauda kopienas dibināšanas līgums;

[..]."

3 Padomes 1992. gada 12. oktobra Regulas (EEK) Nr. 2913/92 par Kopienas Muitas kodeksa izveidi (OV L 302, 1. lpp.; turpmāk tekstā — "Kopienu Muitas kodekss") 20. pantā ir noteikts:

"1. Muitas parāda rašanās gadījumā likumā noteikto muitas nodokļu pamats ir Eiropas Kopienu muitas tarifs.

[..]

3. Eiropas Kopienu muitas tarifā ietilpst:

a) kombinētā preču nomenklatūra;

[..]

c) likmes un citi maksas elementi, ko parasti piemēro kombinētajā nomenklatūrā iekļautajām precēm attiecībā uz:

— muitas nodokļiem

[..]

d) preferenciāli tarifa pasākumi, ko atsevišķām valstīm vai valstu grupām paredz līgumi ar Kopienu, kuros paredzēta tarifa preferenču režīma piešķiršana;

e) preferenciāli tarifa pasākumi, kurus Kopiena atsevišķām valstīm, valstu grupām vai teritorijām noteikusi vienpusēji;

f) autonomi neuzlikšanas pasākumi atsevišķām precēm uzliekamo ievedmuitas nodokļu samazināšanai vai atbrīvošana no tiem;

g) citi tarifa pasākumi, kurus nosaka citi Kopienas tiesību akti.

[..]"

4 Kopienu Muitas kodeksa 217. panta 1. punktā ir noteikts:

"Ikvienu muitas parāda rezultātā radušos ievedmuitas vai izvedmuitas nodokļa summu, turpmāk sauktu "nodokļa summa", muitas dienesti aprēķina, tiklīdz to rīcībā

ir nepieciešamie dati, un ieraksta uzskaites dokumentos vai jebkurā citā līdzvērtīgā dokumentā (iegrāmatošana).

[..]"

5 Saistībā ar Kopienu pašu resursu nodošanu Komisijas rīcībā Eiropas Savienības Padome pieņēma Regulu Nr. 1552/89, kas bija piemērojama laikposmā, par kuru ir šī lieta, līdz 2000. gada 30. maijam. Šī regula, sākot no 2000. gada 31. maija, tika aizstāta ar Regulu Nr. 1150/2000, ar ko tiek kodificēta Regula Nr. 1552/89, negrozot tās saturu.

6 Regulas Nr. 1552/89 2. pantā ir paredzēts:

"1. Šīs regulas piemērošanai Kopienas pašu resursu prasījumus, kas minēti Lēmuma 88/376/EEK, Euratom 2. panta 1. punkta a) un b) apakšpunktā, nosaka, līdzko ir izpildīti muitas noteikumos paredzētie nosacījumi par prasījumu iekļaušanu kontos un paziņošanu debitoram [parādniekam].

1.a Diena, kas jāņem vērā 1. punktā paredzētajai noteikšanai, ir diena, kurā izdara ierakstu muitas noteikumos paredzētajās norēķinu grāmatās.

[..]"

7 Šīs regulas 9. panta 1. punktā ir noteikts:

"Saskaņā ar 10. pantā paredzēto kārtību dalībvalstis pašu resursus ieraksta kredītā kontā, ko Komisijas vārdā atver dalībvalsts kasē vai iestādē, ko tā norīkojusi.

Šo kontu apkalpo par brīvu."

8 Saskaņā ar šīs regulas 10. panta 1. punktu:

"Pēc tam[,] kad, piemērojot Lēmuma 88/376/EEK, Euratom 2. panta 3. punktu, kā iekasēšanas izmaksas atskaitīti 10 %, minētā lēmuma 2. panta 1. punkta a) un b) apakšpunktā minēto pašu resursu ierakstīšanu izdara ne vēlāk kā pirmajā darba dienā pēc 19. datuma otrajā mēnesī pēc mēneša, kurā saskaņā ar šīs regulas 2. pantu tika noteikts [konstatēts] prasījums.

[..]"

9 Regulas Nr. 1552/89 11. pantā ir noteikts:

"Par visiem kavējumiem, izdarot ierakstus 9. panta 1. punktā minētajā kontā, attiecīgai dalībvalstij jāmaksā procenti, kuru likme atbilst par diviem punktiem paaugstinātai

procentu likmei, kuru attiecīgās dalībvalsts valūtas tirgū piemēro valsts īstermiņa kredīta operācijām, brīdī, kad beidzies termiņš. Par katru kavējuma mēnesi šo likmi palielina par 0,25 punktiem. Palielināto likmi piemēro visam kavējuma periodam [laikam]."

10 Saskaņā ar Regulas Nr. 1150/2000 22. pantu:

"Regula (EEK, Euratom) Nr. 1552/89 tiek atcelta.

Atsauces uz minēto regulu uzskata par atsaucēm uz šo regulu, un tās būtu jālasa saskaņā ar pielikuma A daļā ietverto korelācijas tabulu."

11 Tādējādi, izņemot to, ka Regulās Nr. 1552/89 un Nr. 1150/2000 ir atsauces attiecīgi vienā uz Lēmumu 88/376, bet otrā uz Lēmumu 94/728, šo abu regulu 2. un 9.–11. pants būtībā ir identiski.

12 Ar Padomes 2000. gada 29. septembra Lēmumu 2000/597/EK, Euratom par Eiropas Kopienu pašu resursu sistēmu (OV L 253, 42. lpp.) Regulas Nr. 1150/2000 10. panta 1. punktā paredzētā 10 % likme tika palielināta līdz 25 %.

13 Šī lēmuma motīvu pirmajā punktā ir noteikts:

"Eiropadomes sanāksmē Berlīnē 1999. gada 24. un 25. martā tika izdarīti secinājumi, *inter alia*, par to, ka Kopienas pašu resursu sistēmai vajadzētu būt taisnīgai, atklātai [pārskatāmai], rentablai un vienkāršai, kā arī pamatotai ar kritērijiem, kuri vislabāk atspoguļotu katras dalībvalsts iespējas [spēju] veikt iemaksas."

14 Padomes 2003. gada 21. janvāra Regulas (EK) Nr. 150/2003 par noteiktiem ieročiem un militārajam ekipējumam paredzēto ievedmuitas nodokļu atlikšanu (OV L 25, 1. lpp.), kas pieņemta uz EKL 26. panta pamata, preambulas piektajā apsvērumā ir noteikts:

"Lai būtu iespējams aizsargāt dalībvalstu militāro noslēpumu, jānosaka īpaša administratīva procedūra nodokļu atlikšanas iespēju piešķiršanai. Tās dalībvalsts kompetentās iestādes, kurai paredzēti ieroči vai militārais ekipējums, deklarācija, kas vienlaikus ir arī Muitas kodeksa paredzētā muitas deklarācija, būtu pietiekams garants šo prasību ievērošanai. Deklarāciju iesniedz sertifikāta veidā. Jānosaka forma, kādā šim sertifikātam jābūt, lai saistībā ar deklarāciju būtu iespējams izmantot arī datu apstrādes metodes."

15 Šīs regulas 1. pantā ir paredzēts:

"Šajā regulā ir izklāstīti noteikumi [nosacījumi] par noteiktiem ieročiem un militārajam ekipējumam, ko no trešām valstīm ieved par militāro aizsardzību atbildīgas dalībvalstu iestādes vai citas iestādes šo iestāžu vārdā, paredzēto ievedmuitas nodokļu autonomo atlikšanu."

16 Šīs regulas 3. panta 2. punktā ir arī noteikts:

"Neatkarīgi no 1. punkta militāras konfidencialitātes dēļ sertifikātu un ievestos izstrādājumus var iesniegt citām iestādēm, ko šim nolūkam norādījusi ievedēja dalībvalsts. Šādos gadījumos kompetentā iestāde, kas izsniegusi sertifikātu, līdz katra gada 31. janvārim un 31. jūlijam iesniedz savas dalībvalsts muitas dienestiem kopsavilkuma ziņojumu par ievestajiem izstrādājumiem. Ziņojumam jāaptver 6 mēnešu periods, kas beidzas iepriekšējā mēnesī pirms ziņojuma iesniegšanas termiņa. Tajā jānorāda sertifikātu numuri un izsniegšanas datumi, ievešanas datumi, kā arī ar šiem sertifikātiem ievesto izstrādājumu kopējā vērtība un bruto svars."

17 Saskaņā ar tās 8. pantu Regulu Nr. 150/2003 piemēro no 2003. gada 1. janvāra.

**Pirmstiesas procedūra**

18 Ar 2001. gada 21. decembra brīdinājuma vēstuli, kas nosūtīta pārkāpuma procedūras Nr. 1990/2039 ietvaros, Komisija paziņoja Portugāles Republikai, ka tā nav izpildījusi savus pienākumus, pamatojoties uz EKL 296. pantu, atbrīvojot militārām vajadzībām paredzētu preču importu no Savienības tiesību aktos noteiktajiem muitas nodokļiem.

19 Citā vēstulē, kas datēta ar 2001. gada 20. decembri, Komisija lūdza Portugāles Republiku veikt muitas nodokļu aprēķinu, kurus, kā tā uzskata, šī dalībvalsts ir

parādā saistībā ar attiecīgo importu, un nodot tos Komisijas rīcībā pirms 2002. gada 31. marta, sākot no kura, tiek piemēroti Regulas Nr. 1150/2000 11. pantā paredzētie nokavējuma procenti.

20 Iepazinusies ar Portugāles Republikas atbildi, datētu ar 2002. gada 2. jūliju, kurā norādīts, ka attiecīgais imports ir atbrīvots no muitas nodokļiem sakarā ar to, ka tas paredzēts vienīgi militāriem nolūkiem, un ka šis atbrīvojums ir nepieciešams, lai aizsargātu būtiskas šīs dalībvalsts drošības intereses saskaņā ar EKL 296. pantu, Komisija ar 2003. gada 24. marta vēstuli vēlreiz lūdza Portugāles Republikai nodot tās rīcībā visu muitas nodokļu summu, ko tā uzskata, ka šī dalībvalsts ir parādā sakarā ar laikposmā no 1998. līdz 2002. gadam veikto militārā ekipējuma importu, kā arī nokavējuma procentu aprēķinam nepieciešamos grāmatvedības datus.

21 Ar 2003. gada 17. oktobra brīdinājuma vēstuli Komisija no jauna aicināja Portugāles Republiku, cik vien ātri iespējams, veikt nepārskaitīto pašu resursu aprēķinu, nodot šo resursu summu Komisijas rīcībā un samaksāt nokavējuma procentus, piemērojot Regulas Nr. 1150/2000 11. pantu.

22 Nebūdama apmierināta ar argumentiem, kurus Portugāles Republika norādīja savā 2004. gada 9. janvāra atbildē, 2004. gada 18. oktobrī Komisija nosūtīja šai dalībvalstij argumentētu atzinumu, aicinot to izpildīt savus pienākumus divu mēnešu termiņā no minētā atzinuma saņemšanas brīža.

23 2004. gada 6. oktobrī Portugāles Republika nosūtīja Komisijai papildu atbildes vēstuli uz 2003. gada 17. oktobra brīdinājuma vēstuli.

24 Tā kā Portugāles Republika galu galā nebija atbildējusi uz šo argumentēto atzinumu un nebija arī iemaksājusi pašu resursus un pieprasītos procentus, Komisija cēla šo prasību.

25 Ar 2006. gada 24. maija rīkojumu Tiesas priekšsēdētājs Dānijas Karalistei, Grieķijas Republikai, Itālijas Republikai un Somijas Republikai atļāva iestāties lietā Portugāles Republikas prasījumu atbalstam.

**Par prasību**

*Par pieņemamību*

Lietas dalībnieku argumenti

26 Portugāles Republika uzskata, ka šī prasība būtu jāatzīst par nepieņemamu. Kā uzskata šī dalībvalsts, no prasības pieteikuma formulējuma skaidri izriet, ka Komisija lūdz tai samaksāt pašu resursus, kuri nav tikuši ne samaksāti, ne iegrāmatoti, ne paziņoti, ne, acīmredzami, iekasēti.

27 Tā, lai gan Komisija lūdz konstatēt, ka Portugāles Republika nav izpildījusi atsevišķus no Savienības tiesībām izrietošus pienākumus, patiesībā šī iestāde lūdzot Tiesu piespriest šai dalībvalstij atlīdzināt zaudējumus, kas tai, iespējams, nodarīti tādēļ, ka Portugāles Republika kļūdaini nav atguvusi prasības pieteikumā norādītos muitas parādus.

28 Šī prasības priekšmeta un prasības dažādība, kā uzskata Portugāles Republika, ir pretrunā Reglamenta 38. panta 1. punktam, kurā paredzēts, ka prasības priekšmetam ir jāatbilst prasījumiem.

29 Komisija uzskata, ka Portugāles Republikas norādītā iebilde par nepieņemamību ir pilnībā nepamatota.

30 Pirmkārt, kā uzskata Komisija, summas, kuras Portugāles Republikai ir jāmaksā Savienības budžetā, ir summas, kas šai dalībvalstij būtu jāiekasē un jāieskaita Kopienai, pildot no Savienības tiesībām izrietošos pienākumus. Jautājums par šo pienākumu neizpildes vērtējumu esot EK līguma interpretācijas un piemērošanas jautājums, kas saskaņā ar EKL 220. pantu ir Tiesas kompetencē, attiecībā uz kuru EKL 226. pantā paredzēts īpašs prasības veids un procedūra, kas jāuzsāk Komisijai. Kā uzskata Komisija, Tiesas kompetence tādējādi nav apstrīdama.

31 Otrkārt, Komisija precizē, ka prasības priekšmets un tās prasījumi neatšķiras. Komisijas celto prasību regulējot EKL 226. pants, tās priekšmets esot tiesvedība pret

Portugāles Republiku, un tās mērķis esot konstatēt, ka tā nav izpildījusi savus Savienības tiesībās paredzētos pienākumus.

32 Treškārt, Komisija uzskata, ka ir noraidāms Portugāles Republikas apgalvojums, ka prasību varētu atzīt par nepieņemamu, jo esot praktiski neiespējami noteikt pasākumus pieņemamā sprieduma izpildei. Katrā ziņā neesot strīda par to, ka materiāla vai juridiska rakstura grūtības, kādas varētu būt Portugāles Republikai, lai noteiktu pasākumus šī sprieduma izpildei, nekādi neesot šķērslis pret to celtās Komisijas prasības par pienākumu neizpildi pieņemamībai.

Tiesas vērtējums

33 Ir jānorāda, ka Komisijas mērķis, izvirzot šo prasību, ir konstatēt Regulas Nr. 1552/89 un Regulas Nr. 1150/2000 2. un 9.–11. panta neizpildi.

34 Turklāt jau no paša Komisijas prasības pieteikuma teksta izriet, ka Komisija ir lūgusi tikai konstatēt apgalvoto pienākumu neizpildi, nelūdzot Tiesu noteikt attiecīgajai dalībvalstij veikt noteiktus pasākumus.

35 Tādējādi prasības priekšmets un Komisijas izteiktie prasījumi neatšķiras.

36 Tādējādi Komisijas prasība ir jāatzīst par pieņemamu.

*Par lietas būtību*

Lietas dalībnieku argumenti

37 Komisija norāda, ka Portugāles Republika kļūdaini atsaucas uz EKL 296. pantu, lai atteiktos maksāt attiecīgajam importam atbilstošos muitas nodokļus, jo to iekasēšana nav būtisku šīs dalībvalsts drošības interešu apdraudējums.

38 Attiecībā uz EKL 296. panta interpretāciju Komisija uzskata, ka Portugāles Republika vienīgi militārām vajadzībām paredzētu preču importu var atbrīvot no muitas nodokļiem tikai tad, ja ir izpildīti šī panta piemērošanas nosacījumi, un tikai tādā apjomā, kāds noteikts Padomes pieņemtajos noteikumos par atbrīvojumu no šādiem nodokļiem saskaņā ar EKL 26. pantu.

39 Kā uzskata Komisija, Regulā Nr. 150/2003 ir līdzīgs pamatojums, jo attiecībā uz precēm, kurām šajā regulā ir paredzēts atbrīvojums no muitas nodokļiem, šo atbrīvojumu var saņemt tikai tad, ja ir izpildīti noteikti nosacījumi.

40 Komisija uzskata, ka 1999. gada 16. septembra spriedums lietā C-414/97 Komisija/Spānija (*Recueil*, I-5585. lpp.) par atbrīvojumiem no pievienotās vērtības nodokļa norāda, ka atkāpes no Līguma, kas tostarp paredzētas EKL 296. pantā, ir jāinterpretē šauri. Kā uzskata Komisija, attiecīgajai dalībvalstij ir jāsniedz pierādījums, ka atbrīvojums, ko tā lūdz piemērot, nepārsniedz šajā pantā paredzēto un ka ir ārkārtas

apstākļi, kas pamato nepieciešamību atkāpties no kopējā muitas tarifa noteikumiem. Kā uzskata Komisija, šie Tiesas izklāstītie faktori pievienotās vērtības nodokļa jautājumā ir pārnesami uz pašu resursu jomu.

41 Turklāt Komisija noraida Portugāles Republikas argumentus par importētā militārā aprīkojuma sadārdzinājumu vai tās bruņoto spēku uzturēšanai un modernizācijai paredzēto finanšu resursu optimizāciju. Kā uzskata Komisija, šī dalībvalsts nav sniegusi nevienu skaitlisku pierādījumu, kas ļautu secināt par tās aizsardzības spējas apdraudējumu.

42 Attiecībā uz militārā noslēpuma aizsardzību, uz ko norādījusi Portugāles Republika, lai pamatotu no trešām valstīm importētā militārā aprīkojuma atbrīvojumu no muitas nodokļiem, Komisija uzskata, ka militārā noslēpuma aizsardzība skar tikai importēto preču kontroles nosacījumus un neapdraud pienākumu samaksāt Savienības tiesiskajā regulējumā paredzētos muitas nodokļus.

43 Komisija tādējādi uzskata, ka Portugāles Republika var noteikt savas administrācijas iekšējā darba organizācijas pasākumus, kas nodrošina vēlamo konfidencialitāti. Šāda pieeja turklāt atbilstu Regulai Nr. 150/2003, kurā ņemta vērā dalībvalstu militārā noslēpuma aizsardzība.

44 Attiecībā uz Portugāles Republikas norādīto militāro noslēpumu Komisijas pauž šaubas par norādītā pamatojuma patiesumu. Plaša informācija par šīs dalībvalsts militārām vajadzībām domāto preču importu, kuras līmenis būtiski pārsniedz detalizācijas pakāpi, kāda nepieciešama Kopienai pienākošos muitas nodokļu samaksai, ir norādīta ANO parasto ieroču reģistrā, kuram Portugāles Republika nosūta ikgadējo

kopsavilkumu par tās veikto būtiskāko parasto ieroču importu, un ir norādīta ziņojumos par tirdzniecību ar ieročiem un citu militāro aprīkojumu, ko publicē galvenās eksportētājvalstis, — tādējādi šī informācija ir viegli pieejama sabiedrībai.

45 Attiecībā uz Komisijas darbības saskaņotību ar Regulas Nr. 150/2003 pieņemšanu Komisija ir noraidījusi Portugāles Republikas apsūdzības ar mērķi pierādīt, ka tās darbība nav saskaņota ar šīs regulas saturu.

46 Komisijas atgādina, ka tās pamatuzdevums saskaņā ar EKL 211. pantu ir uzraudzīt pareizu Savienības tiesību piemērošanu un tas, ka Komisija ņem vērā dalībvalstu un Kopienas intereses, izmantojot savas likumdošanas iniciatīvas tiesības, lai pieņemtu tiesisku regulējumu, kas ir labāk pielāgots šīm interesēm, neatbrīvojot dalībvalstis no to no Savienības tiesībām izrietošajiem pienākumiem, kas bija spēkā pirms šī jaunā tiesiskā regulējuma piemērošanas uzsākšanas, kā tas ir gadījumā ar Regulu Nr. 150/2003, un neatbrīvojot Komisiju no EKL 211. pantā tai noteiktajiem pienākumiem.

47 Attiecībā uz tiesiskās paļāvības un tiesiskās noteiktības principiem Komisija uzskata, ka tā jau ir ņēmusi vērā šos principus, prasot muitas nodokļus tikai par laikposmu no 1998. gada 1. janvāra līdz 2002. gada 31. decembrim, nevis par iepriekšējo laikposmu, lai gan pārkāpums attiecas uz daudz garāku laikposmu.

48 Portugāles Republika uzskata, ka EKL 296. pantā ir ietverta tāda vispārēja atkāpe no visiem pārējiem Līguma noteikumiem, kuru saskaņā ar EKL 298. panta pirmo daļu ierobežo tikai ar Padomes 1958. gada 15. aprīļa Lēmumu Nr. 255/58 noteiktajā sarakstā norādīto ieroču uzskaitījums un EKL 298. panta otrajā daļā noteiktais mehānisms, kas ļauj Komisijai vai jebkurai dalībvalstij tieši vērsties Tiesā, ja nepareizi tiek izmantota EKL 296. pantā paredzētā atkāpe.

49 Portugāles Republika uzskata, ka, izņemot šos nosacījumus, dalībvalstis var brīvi noteikt pasākumus, kas apdraud būtiskas to drošības intereses. Šīs dalībvalstu pilnvaras vienpusēji noteikt pasākumus, ar ko tiek veiktas atkāpes no Līguma, esot pamatotas ar apsvērumiem par dalībvalstu suverenitātes ievērošanu, teritoriālo vienotību un aizsardzību. Kopienu institucionālais līdzsvars prasot turklāt, lai katra dalībvalsts atbildētu par pasākumiem, ko tā uzskata par nepieciešamiem, lai aizsargātu būtiskas savas drošības intereses.

50 Kā uzskata Portugāles Republika, Tiesas pieeja iepriekš minētajā spriedumā lietā Komisija/Spānija ir jāaplūko Padomes 1977. gada 17. maija Sestajā direktīvā 77/388/EEK par to, kā saskaņojami dalībvalstu tiesību akti par apgrozījuma nodokļiem — Kopēja pievienotās vērtības nodokļu sistēma: vienota aprēķinu bāze (OV L 145, 1. lpp.) noteikto normu piemērošanas perspektīvā saskaņā ar EKL 296. pantu.

51 Savukārt savu argumentāciju par to, kā interpretējams EKL 296. pants, Portugāles Republika pamato ar Pirmās instances tiesas 2003. gada 30. septembra spriedumu lietā T-26/01 *Fiocchi munizioni*/Komisija (*Recueil*, II-3951. lpp.), kura 58. punktā ir norādīts, ka attiecībā uz tajā paredzētajām darbībām un noteiktajiem nosacījumiem EKL 296. pantam ir plaša piemērojamība, kas var ietekmēt visus Līguma vispārējo tiesību noteikumus. Turklāt no šī sprieduma izrietot, ka EKL 296. panta 1. punkta b) apakšpunktā dalībvalstīm ir piešķirta īpaši plaša rīcības brīvība šādas aizsardzības nepieciešamības novērtēšanā.

52 Attiecībā uz Komisijas rīcības saskaņotību Portugāles Republika vēlreiz uzsver, ka 1988. gadā Komisija iesniedza likumdošanas priekšlikumu, kura rezultātā tika pieņemta Regula Nr. 150/2003. Šīs prasības par pienākumu neizpildi priekšmets nesaskanot ar Komisijas nozīmi šīs regulas pieņemšanā, ar kuru turklāt izveidots no muitas nodokļa atbrīvotā militārā ekipējuma saraksts, kas ir garāks par Lēmumā Nr. 255/58 ietverto sarakstu.

53 Portugāles Republika piebilst, ka gadiem ilgiem Komisija nav reaģējusi uz šīs dalībvalsts, kā arī liela skaita citu dalībvalstu praksi atbrīvot no muitas nodokļa militāra pielietojuma preču importu. Tādējādi gan tas, ka 1988. gadā Komisija iesniedza Padomei priekšlikumu regulai par muitas nodokļu atcelšanu atsevišķiem ieročiem un militārajam ekipējumam, gan arī tas, ka Komisija 14 gadu laikā no šī priekšlikuma iesniegšanas līdz Regulas Nr. 150/2003 pieņemšanai ilgstoši nereaģēja, esot radījis tiesisko paļāvību dalībvalstīm, ļaujot tām uzskatīt, ka Komisija netieši pieļauj to praksi un uzskata to par saderīgu ar Savienības tiesībām.

54 Saskaņā ar Regulas Nr. 150/2003 preambulas otro apsvērumu "dalībvalstu spēja iegādāties saviem bruņotajiem spēkiem tehnoloģiski visattīstītākos un piemērotākos ieročus un militāro ekipējumu ir visas Kopienas interesēs. Ņemot vērā straujo ražošanas tehnoloģiju attīstību pasaulē, ierasta par valsts aizsardzību atbildīgo iestāžu prakse ir iegādāties ieročus un militāros materiālus no ražotājiem vai piegādātājiem, kas atrodas trešās valstīs. Ja vien tas atbilst dalībvalstu drošības interesēm, noteiktu ieroču un ekipējuma neaplikšana ar ievedmuitas nodokļiem nav pretrunā Kopienas interesēm". Portugāles Republika uzskata, ka šī Komisijas interese nav radusies līdz ar Regulas Nr. 150/2003 publicēšanu, bet bijusi paslēpta jau ar Lēmumu Nr. 255/58 izveidotajā sarakstā un minētajā, 1988. gadā izteiktajā priekšlikumā.

55 Attiecībā uz dalībvalstu militārā noslēpuma aizsardzību Portugāles Republika uzsver nepieciešamību, lai informācija par bruņoto spēku aprīkojumu būtu tikai valsts aizsardzības ziņā, taču tā tiktu apdraudēta, ja militārai izmantošanai paredzētām precēm tiktu piemērotas muitas nodevas, jo šādu nodevu piemērošana paredz iespēju muitas iestādēm veikt preču fizisku pārbaudi. Nepietiekot ar to vien — kā ierosina Komisija —, ka militārā aprīkojuma pārbaude tiek uzticēta ierobežotam skaitam "uzticamu ierēdņu".

56 Kā uzskata Portugāles Republika, faktu, ka militārā aprīkojuma muitas kontrole var apdraudēt militāro noslēpumu, Komisija ir atzinusi pirms Regulas Nr. 150/2003 spēkā stāšanās — par to liecina šīs regulas preambulas piektais apsvērums, kurā ir norādīts, ka, "[l]ai būtu iespējams aizsargāt dalībvalstu militāro noslēpumu, jānosaka īpaša administratīva procedūra nodokļu atlikšanas iespēju piešķiršanai".

57 Attiecībā uz Komisijas izklāstītajiem argumentiem par dažādas, sabiedrībai ļoti viegli pieejamas informācijas par Portugāles Republikas militārā ekipējuma importu publicēšanu šī dalībvalsts apliecina, ka informācija, kas ir klasificēta kā "slepena" vai "konfidenciāla", nekad netiek izpausta, un, lai pamatotu savus apgalvojumus, iesniedz vairākus klasificētus dokumentus.

Tiesas vērtējums

58 Vispirms ir jānorāda, ka Tiesai vairākos nesenos spriedumos (skat. 2009. gada 15. decembra spriedumus lietās C-284/05 Komisija/Somija, C-294/05 Komisija/Zviedrija, C-387/05 Komisija/Itālija, C-409/05 Komisija/Grieķija, C-461/05 Komisija/Dānija un C-239/06 Komisija/Itālija, Krājums, I-11913. lpp.) ir bijusi iespēja izteikties par jautājumiem, kas ir identiski šīs lietas jautājumiem. Tādējādi ir jāpiemēro šajos spriedumos izklāstītie principi.

59 Precizējot ir jāatgādina, ka Kopienu Muitas kodeksā ir paredzēta muitas nodokļu iekasēšana par tādu preču militārām vajadzībām importu, par ko ir [šī] lieta, no trešām valstīm. Nevienā Savienības muitas regulējuma noteikumā attiecībā uz importa, par ko ir strīds, laikposmu, proti, tam esot no 1998. gada 1. janvāra līdz 2002. gada

31. decembrim, nav paredzēts īpašs atbrīvojums no ievedmuitas nodokļa šī veida precēm. Tādējādi šajā laikposmā nebija arī skaidri izteikta atbrīvojuma no pienākuma iemaksāt kompetentajām iestādēm pienākošos nodokļus, vajadzības gadījumā papildinot tos ar nokavējuma procentiem (iepriekš minētais spriedums lietā Komisija/Grieķija, 47. punkts).

60 Turklāt no tā, ka tika pieņemta Regula Nr. 150/2003, kurā ir paredzēts atlikt muitas nodokli par noteiktiem ieročiem un militāro aprīkojumu, sākot ar 2003. gada 1. janvāri, var secināt, ka Savienības likumdevējs pamatojās uz pieņēmumu, ka pirms šī datuma bija pienākums pārskaitīt šīs nodevas (iepriekš minētais spriedums lietā Komisija/Grieķija, 48. punkts).

61 Portugāles Republika nevienā brīdī nav noliegusi importa, par kuru ir strīds, esamību aplūkotajā laikposmā. Tā apstrīd vienīgi Kopienu tiesības uz attiecīgajiem pašu resursiem, argumentējot, ka saskaņā ar EKL 296. pantu pienākums maksāt muitas nodokļus par bruņojuma aprīkojuma importu no trešām valstīm radot ievērojamu apdraudējumu tās būtiskām drošības interesēm.

62 Lai gan saskaņā ar Tiesas pastāvīgo judikatūru dalībvalstīm ir kompetence noteikt pienācīgus pasākumus, lai nodrošinātu to iekšējo un ārējo drošību, no tā neizriet, ka šādi pasākumi tiek pilnībā izslēgti no Savienības tiesību piemērošanas jomas (skat. iepriekš minēto spriedumu lietā Komisija/Grieķija, 50. punkts un tajā minētā judikatūra). Kā Tiesa jau ir secinājusi, atkāpes, kas piemērojamas valsts drošības apdraudējuma gadījumos, ir paredzētas EKL 30., 39., 46., 58., 64., 296. un 297. pantā, kas attiecas uz skaidri noteiktiem izņēmuma gadījumiem. No šiem pantiem nevar secināt, ka Līgumā ir paredzēts vispārējs izņēmums, saskaņā ar kuru no Savienības tiesību piemērošanas jomas tiek izslēgti visi pasākumi, kas veikti valsts drošības apsvērumu dēļ. Ja, neraugoties uz Līguma noteikumu īpašajiem nosacījumiem, tiktu atzīts šāds

izņēmums, tas varētu apdraudēt Savienības tiesību saistošo raksturu un to vienveidīgu piemērošanu (skat. iepriekš minēto spriedumu lietā Komisija/Grieķija, 50. punkts un tajā minētā judikatūra).

63 Turklāt EKL 296. un 297. pantā paredzētās atkāpes saskaņā ar pastāvīgo judikatūru par atkāpēm no pamatbrīvībām ir jāinterpretē šauri (iepriekš minētais spriedums lietā Komisija/Grieķija, 51. punkts un tajā minētā judikatūra).

64 Konkrētāk, attiecībā uz EKL 296. pantu ir jānorāda, ka, lai gan tajā ir norādīts uz pasākumiem, kurus dalībvalsts var uzskatīt par vajadzīgiem būtisku savas drošības interešu aizsardzībai, vai informāciju, kuras izpaušanu tā uzskata par pretēju šīm interesēm, tas tomēr nebūtu jāinterpretē tādējādi, ka dalībvalstīm tiek piešķirtas pilnvaras atkāpties no Līguma noteikumiem, tikai atsaucoties uz šīm interesēm (skat. iepriekš minēto spriedumu lietā Komisija/Grieķija, 52. punkts).

65 Turklāt pievienotās vērtības nodokļa jomā Tiesa iepriekš minētajā spriedumā lietā Komisija/Spānija ir konstatējusi pienākumu neizpildi, jo Spānijas Karaliste nebija pierādījusi, ka atbrīvojums no šī nodokļa bruņojuma, munīcijas un tikai militārai izmantošanai paredzēta aprīkojuma importam un iegādei, kas ir Spānijas tiesībās paredzēts atbrīvojums, saskaņā ar EKL 296. panta 1. punkta b) apakšpunktu bija pamatots ar nepieciešamību aizsargāt būtiskas šīs dalībvalsts drošības intereses (iepriekš minētais spriedums lietā Komisija/Grieķija, 53. punkts).

66 Tādējādi tieši dalībvalstij, kura atsaucas uz EKL 296. panta priekšrocību, ir jāpierāda nepieciešamība izmantot šajā pantā paredzēto atkāpi ar mērķi aizsargāt būtiskas tās drošības intereses (iepriekš minētais spriedums lietā Komisija/Grieķija, 54. punkts).

67 Saskaņā ar šiem apsvērumiem nevar pieļaut, ka kāda dalībvalsts aizbildinās ar militārā aprīkojuma sadārdzināšanos sakarā ar muitas nodokļu piemērošanu šāda aprīkojuma importam no trešām valstīm, lai izvairītos no saviem pienākumiem saistībā ar finansiālo solidaritāti attiecībā uz Savienības budžetu, kaitējot pārējām dalībvalstīm, kuras savukārt iekasē un maksā muitas nodokļus par šādu importu (iepriekš minētais spriedums lietā Komisija/Grieķija, 55. punkts).

68 Attiecībā uz argumentu, ka Savienības muitas procedūras nespējot nodrošināt Grieķijas Republikas drošību, ņemot vērā ar eksportētājvalstīm noslēgtajos līgumos esošās konfidencialitātes klauzulas, ir jāuzsver, kā to pamatoti norādīja Komisija, ka Savienības muitas sistēmas piemērošana paredz Savienības un valsts ierēdņu iesaistīšanos, kuriem attiecīgā gadījumā ir konfidencialitātes pienākums, apstrādājot jutīgus datus, lai aizsargātu būtiskas dalībvalstu drošības intereses (iepriekš minētais spriedums lietā Komisija/Grieķija, 56. punkts).

69 Turklāt deklarācijas, kuras dalībvalstīm periodiski jāaizpilda un jānosūta Komisijai, nav tik precīzas, lai nodarītu kaitējumu kā šo valstu drošības, tā konfidencialitātes interesēm.

70 Šajos apstākļos un saskaņā ar EKL 10. pantu par dalībvalstīm noteikto pienākumu atvieglināt Komisijas uzdevumu veikšanu, nodrošinot Līguma ievērošanu, dalībvalstīm ir jānodod šīs iestādes rīcībā dokumenti, kas vajadzīgi, lai pārbaudītu Kopienu pašu resursu pārskaitījuma pareizību. Tomēr šāds pienākums nav šķērslis tam, lai dalībvalstis, izskatot katru gadījumu atsevišķi, un ārkārtas gadījumā, pamatojoties uz EKL 296. pantu, varētu ierobežot pārsūtīto informāciju attiecībā uz atsevišķām dokumenta daļām vai neizpaust to vispār (iepriekš minētais spriedums lietā Komisija/Grieķija, 58. punkts).

71 Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, Portugāles Republika nav pierādījusi, ka ir izpildīti EKL 296. panta piemērošanai nepieciešamie nosacījumi.

72 Visbeidzot attiecībā uz Portugāles Republikas argumentiem, cenšoties pierādīt, ka Komisijas ieilgušās bezdarbības, kā arī Regulas Nr. 150/2003 pieņemšanas dēļ šī dalībvalsts varēja leģitīmi uzskatīt, ka Komisija necels šo prasību, jo tā ir klusējot piekritusi atkāpes esamībai šajā jautājumā, ir jāatgādina, ka Komisija nevienā procedūras posmā nav atkāpusies no savas principiālās nostājas.

73 Savā deklarācijā, kas izteikta sarunās par Regulu Nr. 150/2003, tā ir izteikusi savu ciešo apņemšanos neatkāpties no to muitas nodevu iekasēšanas, kas bija pārskaitāmas laikposmos pirms regulas spēkā stāšanās, un paturējusi sev tiesības attiecīgi rīkoties šajā sakarā.

74 No iepriekš minētā izriet, ka, atsakoties aprēķināt un nodot Komisijas rīcībā pašu resursus, kas maksājami sakarā ar militārā aprīkojuma un vienīgi militārām vajadzībām paredzētu preču importu laikposmā no 1998. gada 1. janvāra līdz 2002. gada 31. decembrim ieskaitot, kā arī atsakoties maksāt atbilstošos nokavējuma procentus, Portugāles Republika nav izpildījusi pienākumus, kas paredzēti attiecīgi Regulas Nr. 1552/89 2. un 9.–11. pantā, laikposmā no 1998. gada 1. janvāra līdz 2000. gada 30. maijam ieskaitot, kā arī pēc šī datuma — tajos pašos Regulas Nr. 1150/2000 pantos paredzētos pienākumus laikposmā no 2000. gada 31. maija līdz 2002. gada 31. decembrim.

**Par tiesāšanās izdevumiem**

75 Saskaņā ar Reglamenta 69. panta 2. punktu lietas dalībniekam, kuram spriedums ir nelabvēlīgs, piespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, ja to ir prasījis lietas dalībnieks, kuram spriedums ir labvēlīgs. Tā kā Komisija ir prasījusi piespriest Portugāles Republikai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus un tā kā šai dalībvalstij spriedums ir nelabvēlīgs, tad jāpiespriež Portugāles Republikai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

76 Atbilstoši šī paša panta 4. punkta pirmajai daļai Dānijas Karaliste, Grieķijas Republika, Itālijas Republika un Somijas Republika, kas iestājušās lietā, sedz savus tiesāšanās izdevumus pašas.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (pirmā palāta) nospriež:

**1) atsakoties atzīt un nodot Komisijas rīcībā pašu resursus, kas maksājami sakarā ar militārā aprīkojuma un vienīgi militārām vajadzībām paredzētu preču importu laikposmā no 1998. gada 1. janvāra līdz 2002. gada 31. decembrim ieskaitot, kā arī atsakoties maksāt atbilstošos nokavējuma procentus, Portugāles Republika nav izpildījusi pienākumus, kas paredzēti attiecīgi Padomes 1989. gada 29. maija Regulas (EEK, Euratom) Nr. 1552/89 par Lēmuma 88/376/EEK, Euratom par Kopienu pašu resursu sistēmu piemērošanu, kas grozīta ar Padomes 1996. gada 8. jūlija Regulu (Euratom, EK) Nr. 1355/96, 2. un 9.–11. pantā, laikposmā no 1998. gada 1. janvāra līdz 2000. gada 30. maijam ieskaitot, kā arī pēc šī datuma — tajos pašos Padomes 2000. gada 22. maija Regulas (EK, Euratom) Nr. 1150/2000, ar ko īsteno Lēmumu 94/728/EK, Euratom par Kopienu pašu resursu sistēmu, pantos paredzētos pienākumus laikposmā no 2000. gada 31. maija līdz 2002. gada 31. decembrim;**

**2) Portugāles Republika atlīdzina tiesāšanās izdevumus;**

**3) Dānijas Karaliste, Grieķijas Republika, Itālijas Republika un Somijas Republika sedz savus tiesāšanās izdevumus pašas.**

[Paraksti]